



Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: (Brixik.)

Cím: A pesti házak frontja.

Forrás: Pesti Hírlap

Bp

1925. 4. 19.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy 308

Hely

Idő "1925"

Személy

Helyszám

A pesti házak frontja.

Az utolsó tizenöt esztendő ugyancsak megváltoztatta Budapest házainak frontját. Ki ne emlékezne arra az időszakra, amikor még minden utca-sarkon ott kérkedett legalább egy, — de még gyakrabban a konkurrens kávéház is, amelyek rendszerint nem a szervirozott ételek és italok jósága vagy olcsóságával igyekeztek egymást legyűrni, hanem izlésmentes és csillogó berendezés terén mérköztek kegyetlen harcban.

Kelet minden „pompáját, fényét” idevarázsolták a pesti sarkokra s míg benne száznyi olcsó csillár szórta szánálatlan fejünkre a villanyfényt s ugyanannyi csiszolt tükör vetítette vissza a nagykalapos dáma — akkor még nem félmeztelen figuráját, — gondoskodtak arról is, hogy „frontális nézetben” épen ilyen szemet-lelket delektáló legyen a megnyitott kávéház. Amit a körut építését végző építésszek elmulasztottak annak idején, pótolta a pallér s egy-kettőre úgy „kiképezte” vasbeton vagy gipsz segítségével a ház földszinti frontját, hogy arra maga a jámbor háziur sem igen ismert rá az első blikkre. Aztán már csak a keresztelőre volt szükség és az invenció itt sem hagyta cserben az új tulajdonost. Montecarlo, Nizza, Yokohama, Buenos-Ayres, Boston, Sanfrancisko, Honolulu, Arco, Riva, Merán s még vagy öt tucat klimatikus üdülőhely vagy excentrikus városnév tekintett le a pesti polgárra a villanyfényes cégtáblákról, olyan kevélységgel, akár az a bizonyos napoleoni ötezer esztendő a piramisok alatt rostokoló katonákra.

A fővárosba tévedt idegennek, miután a magisztrátus jóvoltából alkalma volt megtekinteni a *közvágóhidat a nagyvágók kezelésében*; a községi kenyérgyárat saját házi üzemben; ha látta már Promontor vagy Budafok pezsgőgyárait, a továbbiakban alkalom és mód adatott arra is, hogy esetleg hiányos geográfiai ismereteit pótolja. Nem kellett mást tennie, mint végigsétálni a főváros utvonalaiban, a kávéházak cégírásai megadták a szükséges ismeretkör bővülését...

A változatos külső azonban változatlan belső jelentett, ami röviden azt tette, hogy a „Montecarlo” felhomályba rejtőző kártyasztalainál a „Merán” nem épen klimatikus atmoszférájában, akár pedig „Honolulu” mokett zsolyéiban ugyanaz a naplopó-

HÉTEDHÉTORSZÁG

MOZGÓ

MA ELŐSZÖR
A DZSUNGEEK
KIRÁLYA
DRÁMA 15. FELV.
CSAK
LIZ,
LÁTHATO

Folytatólagos előadás



gárda szüresölgette zaccos-frankos piccolóját, akár a „Yokohamában” vagy épen „Sanfranciskoban.” S jórészen ez a körülmény is hozzájárult ahhoz, hogy a tultengő kávéházak nagyrésze B-listára került.

A lelakatolt vasrácsok azonban nem maradtak sokáig zárva. Ha két kijárata volt a helyiségnek, a tulajdonosnak pedig hatósági engedélye, egykettőre megnyitk az ajtók, hogy otthont biztosítsanak valamelyik „Kinematograf Otthonnak.” Új portál, még „diszesebb” több villanykörte, még szemrontóbb került az átalakított frontra, valami tengerentuli rémregény cimlapijáról kopizált vértócsás plakát terpeszkedett a bejárat fölött s már meg is kezdte előadásait a legfrissebb mozi.

Amilyen mértékben csökkent a kávéházak száma, olyan arányban emelkedett a moziké. A tulprodukción itt is megbosszulta magát s az a közönség,

amelynek bőséges alkalma volt a háboru, a forradalom s a kommün gyorsan pergő vörösfényes és verisztikus filmjeiben gyönyörködni, hűtlen lett a kifeszített vászonhoz. Jött a vice, sok kulccsal a kezében s az utolsó felvonás után legördült ismét a vasfüggöny.

A sok kulcsos vice után malteres, cementes, rabitzos, facsádos munkások jöttek, egy kis front-reparáció, néhány állvány, pult, apró asztal és Thonet-szék, pár láda pancsolt likör, sűrűn befüggönyözött ablak s rövid napok mulva megnyitk a „Bár.”

A háboru gazdagjai, a forradalmak vámszedői s az éjszakák festettjei ugy ellepték ezeket a lokálokat, akár a fenyveserdő alját nyári eső után az ezernyi gombafaj. Ez az idegen talajban gyökeredzett intézmény sem volt hosszú életű. Mig az ujdonság ingerével hatott, megfizette a publikum a horribilis étel-ital árakat, aztán — mint a pajkos gyermek a játékszerbe: beleunt.

A vasfüggöny rövid időre legördült ismét s mire felhúzták, átmázolt cégéren már ott begyeskedett a felírás: „Buffet.” A sors az ő részükre sem biztosított mathuzsálemi kort.

Jött az aranyborju és papírpénn körüli tánc időszaka, a *börzekonjunktura* ideje. Az újgazdagoknak azonban nem a kisigényre épített „Buffet” lett a stammlokálja, hanem a külföldi üdülőhelyek, meg a budapesti Dunapart előkelő vendéglői.

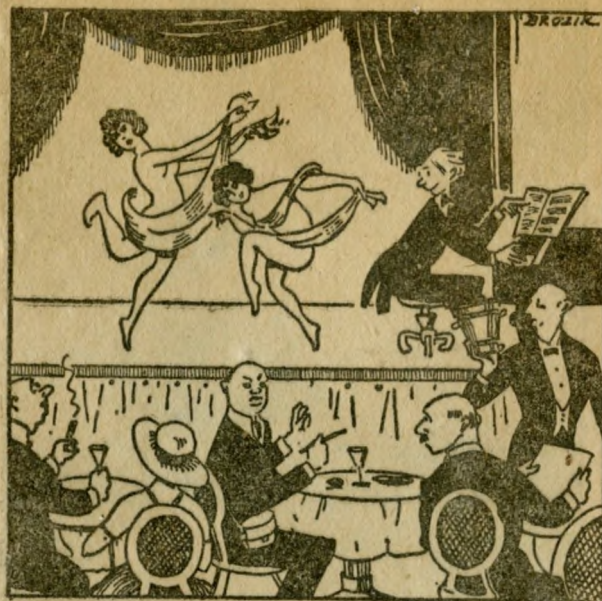


A kulcs megfordult a zárban. Rövid hetek teltek, a munkanélküliség némi ellensúlyozására építőmunkások törték, zuzták, bontották, vakolták a megkínzott házfrontot ismét; aranybetűs táblát készítet a címfestő, valami exotikus vagy „exota” felírást pingált rá; a kirakatokban szép rondirásos betűk hirdették, hogy nem csupán a Devizaközpont megbízottai trónolnak a rácsos ablak mögött, hanem olyan emberek, akik közzei megbízások elfogadására akár éjszaka idején is készek.



A kirakatokban csalogatóul ott libegett a pár papírdollár, a kopott lei, az újrajzu szokol vagy az SHS jelzésű dinár s pergett, görgött az egykori mozi helyén a gazdasági élet szomorú filmje tovább . . .

S ha volt, ha maradt még üzlethelyiség, amelyet nem árendált ki a „Bank”, abból „tánclóka” lett, ahol könnyenszerzett pénzt szórta a valutaszekuláns, a kontreminőr vagy a sikkasztó bankfiu, Terpsichore cégére alatt.



Az eszeveszett tánca végre is beleszédültek s az egykori orgiák tanyái is „frontot változtattak.” Lebontották, lebontják lassan a hazug gipszportálokat — mintha még az emléket is meg akarnák sem-

misíteni annak az irreális időnek, amelynek szolgálatában állottak — s a füstös kávéházak, bankok, bárók, tánclóka helyén szolid külsejű üzlethelyiségek nyílnak a rossz gazdasági viszonyok ellenére is.

Egy régi közszólam szerint nem okos dolog a külsőségekből itélni — lehet, hogy belessem ebbe a hibába, én azonban mégis úgy látom, hogy az adott esetben ez a „külsőség” belső tartalmat is visel, jelezve a normális gazdasági viszonyokhoz való lassu visszatérést.

Dolgozó embernek jóleső látvány nézni, hogyan dobja le magáról a dologtalan, léha dáma a hazug ékszert, a henyeség puccos selyemviganóját, hogyan mossa le arcáról az undorító festéket s hogyan ölti fel a munka darócát. Az én szememben a pesti ut cák frontja most ezt teszi. . . (Brózik.)